

Typ zápisu	Porada pracovníků ORP
Termín konání	08.11.2022
Název akce	Porada pracovníků obecních úřadů obcí s rozšířenou působností Zlínského kraje, kteří vykonávají státní správu na úseku státní památkové péče
Účastníci porady	Viz prezenční listina

Úvod

Místo zasedání: 14|15 Baťův institut, příspěvková organizace, sál „A“, budova 15 továrního areálu, Vavrečkova 7040, Zlín

Začátek a konec jednání: 9:00–13:30

Počet přítomných: 26

Počet omluvených: 5

Počet neomluvených: 5

Program

9:00–9:05

- Setkání a přivítání účastníků porady

9:05–11:00

- Fotovoltaika a památková péče

11:00–11:30

- Přestávka

11:30–13:30

- Odložení účinnosti nového stavebního zákona a dopad na orgány státní památkové péče
- Diskuse

1) Zahájení a úvodní slovo

Poradu zahájila úvodním slovem Ing. Alena Pospíšilová, LL.M., která přivítala všechny přítomné. Dále uvedla organizační informace o průběhu porady a předala slovo JUDr. Martinu Zídkovi a Ing. arch. Adéle Jelínkové z Památkové inspekce Ministerstva kultury ČR.

2) Prezentace na téma fotovoltaika a památková péče

Ing. arch. Adéla Jelínková se ve svém příspěvku věnovala instalaci solárních a fotovoltaických panelů na kulturních památkách a v prostředí památkových rezervací a zón. Z hlediska památkové péče není jejich umístování vnímáno jako standardní výrazový prvek. Avšak dle nálezu Ústavního soudu sp.zn. III. ÚS 709/19 ze dne 12.05.2020 nelze konstatovat, že fotovoltaické či solární panely nelze umístit nikde a nikdy. Ústavní soud dospěl k závěru, že plošný zákaz umístování panelů na střechy budov za účelem ochrany památkové zóny nemůže být zdůvodnitelným odkazem na zásadu předběžné opatrnosti (známé z práva životního prostředí). „*Omezení možnosti instalace fotovoltaických a solárních panelů na kulturních památkách a v prostředí památkových rezervací a zón je nezbytné pro naplnění účelu zákona o státní památkové péči a splnění závazku České republiky plynoucího z přistoupení k Úmluvě o ochraně architektonického dědictví Evropy a zachování kulturních hodnot architektonického dědictví.*“

Národní památkový ústav připravuje v současné době aktualizaci metodiky „Fotovoltaika v památkové péči“ s termínem dokončení 31.12.2022.

Dle metodického vyjádření Národního památkového ústavu k posuzování záměrů na osazování fotovoltaických a jiných solárních zařízení na kulturních památkách, v památkově chráněných územích a v ochranných pásmech kulturních památek a památkově chráněných území z roku 2022 lze argumentovat i Úmluvou o architektonickém dědictví Evropy, článek 11 této úmluvy, konstatuje: „*Při respektování architektonického a historického charakteru dědictví se každá Strana zavazuje podporovat využívání chráněných statků s ohledem na potřeby současného života a adaptaci starých budov pro nové účely, je-li to vhodné.*“. Argumentační opora je obsažena i v Politice architektury a stavební kultury České republiky, přijaté Usnesením Vlády České republiky ze dne 14. ledna 2015 č. 22, pro krajinu v závazku České republiky vyplývající z přistoupení k Evropské úmluvě o krajině 13/2005 Sb.m.s.

Dále je nutné se při posuzování umístění FVZ věnovat několika hlediskům (chráněné kulturní hodnoty, forma památkové ochrany, konstrukční změny posuzovaného objektu, míra vlivu na posuzované území sídel i krajiny a doplňující parametry). U **kulturních památek** je umístování FVZ obecně nežádoucí, nicméně posuzování bude vždy individuální (možno osadit ve specifických situacích). U **chráněných území** je výchozím obecným přístupem fotovoltaická a solární zařízení posuzovat dle stupně a charakteru daného území. Kritériem jsou dotčené kulturně historické hodnoty celku chráněných historických sídel, kulturně historické hodnoty chráněné historické kulturní krajiny, pohledové uplatnění, památková hodnota a prostorové vztahy mezi jednotlivými objekty. Jako obecně nežádoucí lze považovat umístování FVZ v **památkových rezervacích** (výjimky u novostaveb, obnově moderní architektury). Naopak u **památkových zón** je možná vyšší míra tolerance, co se osazování panelů týče. Nesmí být však narušeny kulturní hodnoty, pro které je dané území chráněno včetně významných dálkových pohledů. Pro **krajinné památkové zóny** je FVZ akceptovatelná, pokud nenaruší kulturní hodnoty, pro které je chráněna včetně významných celkových pohledů. U **ochranných pásem** je rovněž fotovoltaika akceptovatelná, pokud nedojde k narušení pohledových hodnot chráněného území nebo kulturní památky. V přiložené prezentaci je k dispozici více podrobných informací, co se umístování FVZ týče. Je zde názorně ukázáno několik pozitivních, ale rovněž negativních případů umístění FVZ.

3) Odložení účinnosti nového stavebního zákona a dopad na orgány státní památkové péče

Slova se dále ujal JUDr. Martin Zídek, ředitel odboru památkové inspekce. Na úvod seznámil posluchače s novelou stavebního zákona z roku 2021 (zákon č. 195/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon). Přechodným obdobím se dle § 334a odstavce 1 zákona č. 283/2021 Sb. rozumí období od 1. července 2023 do 30. června 2024. Byla dotčena problematika územního plánování, záměru podle stavebního zákona a přílohy č. 3, kde se nachází soupis vyhrazených staveb. **Pravidlo v § 334a odst. 3** stavebního zákona z roku 2021 **platí pro všechny záměry**, které mají být posouzeny po 01.07.2023. Na záměry neuvedené v příloze č. 3 se uplatní později účinný právní předpis, který má přednost před dřívějším („starším“) právním předpisem. **Přechodné ustanovení se týká jen věcí, které nelze označit jako záměr podle stavebního zákona z roku 2021, a věcí, které jsou záměrem podle přílohy č. 3 stavebního zákona z roku 2021.**

Dále pak byla věnována pozornost tomu, jaký dopad bude mít nový stavební zákon na zákon o státní památkové péči. JUDr. Martin Zídek nastínil z hlediska § 334a odst. 3 stavebního zákona z roku 2021 tři situace, které mohou nastat, respektive kterých záměrů se týká konkrétní úprava zákona.

Co se týče ochranných pásem, pak v **případě vymezení nebo zrušení ochranného pásma by měly orgány státní památkové péče postupovat podle dosavadní právní úpravy** (vymezení ochranného pásma není záměrem uvedeným v příloze č. 3 stavebního zákona z roku 2021). Nicméně je nutno doporučit, aby **v přechodném období orgány státní památkové péče stávající pásma neměnily**, jelikož v důsledku nepřímé novely není zřejmé, která z obecných zásad se uplatní.

Kácení a výsadba, u nichž nejde o záměr podle stavebního zákona z roku 2021, platí nová úprava – **k posouzení kácení či výsadby dřevin v ochranném pásmu NENÍ orgán památkové péče zmocněn**. Dále pak byla dotčena problematika vyhrazených staveb v ochranných pásmech, které, pokud se jedná o záměry uvedené v příloze č. 3 stavebního zákona z roku 2021, posuzuje **Speciální a odvolací stavební úřad**. K těmto záměrům se **stávající orgány státní památkové péče nevyjadřují**. V přechodném období budou orgány státní památkové péče **regulovat záměry zařazené do volného režimu** (jedná se o záměry podle stavebního zákona z roku 2021) **rozhodnutím**. **Dle nové právní úpravy bude rozhodnutím posuzována úprava dřevin** (§6a odst. 1 zákona o státní památkové péči), která **nemá vazbu na záměr** dle stavebního zákona (2021). Pozornost byla rovněž věnována přemísťování kulturních památek a přestupkům.

Novela stavebního zákona 2021 **mění stavební zákon z roku 2021, ale i zákon o státní památkové péči**. Pan JUDr. Martin Zídek seznámil posluchače se změnami, které by se mohly dotknout bezprostředně problematiky památkové péče. Na webu Ministerstva kultury je k dispozici dosavadní verze zákona o státní památkové péči, ale rovněž nová verze zákona o státní památkové péči účinná v období od 01.07.2023 – 30.06.2024.

4) Diskuse

Účastníci porady kladli své dotazy již v průběhu prezentací Památkové inspekce. Na tyto individuální otázky z oblasti památkové péče bylo vzápětí odpovídáno.

5) Závěr

Na závěr porady poděkovala Ing. Alena Pospíšilová, LL.M., přednášejícím JUDr. Martinu Zídkovi a Ing. arch. Adéle Jelínkové za jejich přínosný výklad, ze kterého vyplynulo mnoho užitečných informací. Dále poděkovala přítomným za jejich účast a spolupráci.

Příloha:

- *Prezentace „Odložení účinnosti nového stavebního zákona a dopad na orgány státní památkové péče“*
- *Prezentace „Fotovoltaika v památkově chráněných územích“*
- *„Vystoupení Památkové inspekce na poradě MHMP, odboru památkové péče konané dne 19. května 2022“*